

Eladó a Károlyi-palota

A Károlyi-grófok egyetemteri palotáját megvételre ajánlották föl a fővárosnak. Eladó tehát a híres palota, amely 160 esztendő óta van a Károlyi-familia birtokában. Egy darab história, a főváros fejlődésének, nagygyálevésének nem egy fejezete ragadt hozzá ehhez a nagy sárga belvárosi házhoz, mely időtlen idő óta figyeli, vigyázza, hogy mint nő, mint épül, mint szépül ez a város, körülötte miképpen változnak a házak és az emberek.

Kertestől együtt 3863 négyszögölnyi területen fekszik ez a Károlyi-birtok, amelyet az Egyetem tér, a Kaplony ucca, a Magyar ucca és Károlyi ucca ölel körül. Bizonyos, hogy ez a hatalmas terület itt a Belváros szívében nagyon értékes földje Budapestnek, melyért a hitbizományi zárgondnokság most 5 millió pengőt kér a fővárostól. Ötmillió pengő nagy pénz ezért a telekért, amelyet 234 esztendővel ezelőtt 150 rénes forintért vásárolt Wilfershaimb Miklós császári élelmezési biztos. A két összeg között való hatalmas differenciában eszkomptálódott a 234 esztendőnek küzdelmes története, és egymást követő generációk munkája és Pest város rapid fejlődése. A Károlyi-familia belvárosi telke egészen Budavár visszafoglalásáig visszaviszi történetét. Meg van írva, hogy abban az esztendőben, amikor a török félhold Budavár ormáról lehanyatlott, ez a hatalmas telek báró Werlein János István budai kamarai adminisztrátoré volt. Ettől örökölte 1694-ben báró Werlein Edmund József, aki még ugyanabban az esztendőben Kurz Ignác budai kamarai inspektorra iratta, akitől a házat „a régi falakkal és kerítéssel együtt” 150 forintért vette meg Wilfershaimb Miklós császári királyi élelmezési biztos. Kerek 50 esztendeig volt a Wilfershaimb-familia tulajdonában a hatalmas telek, 1744-ben aztán megveszi tőlük gróf zajezdai Patachich Gábor kalocsai érsek és fivére tizenegyezer forinton. A kalocsai érsek nem sokáig birtokolja a házat, hanem négy esztendő múlva, 1748-ban 18.000 forintért eladja gróf Barkóczy Ferenc egy püspöknek. A Barkóczyaktól aztán húsz esztendő múlva, 1768-ban 33.000 forinton megveszi gróf Károlyi József. Ennek most 160 esztendeje.

A Károlyi-familia tehát több, mint másfélszáz esztendeig lakott ezen a portán, amelynek négyszögöle 160 esztendővel ez-

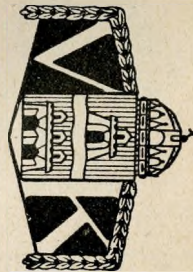
előtt 8 és fél rénes forintba került. Ma pedig 1294 pengőért kínálják a fővárosnak.

A Károlyi-familia rokonságban állott a Barkóczy-familiával. Nyilván ez is hozzájárult ahhoz, hogy gróf Barkóczy János szabolcsmegeyi főispán, „Pálóc és Tarnava örökös ura”, aránylag olcsón adta át a híres belvárosi házat gróf Károlyi Antal tábornoknak. De hogy Károlyi Antal már régóta pályázott erre a portára, annak az a magyarázata, hogy a szomszédos ház, melynek helyén ma Andrassy Géza hatalmas palotája áll, Harruckern portája volt. Gróf Károlyi Antal 1857-ben Harruckern-lányt vett feleségül, a nagy Harruckern-vagyon egyötöd részének az örökösét. A tábornok ezért forszírozta a Barkóczy-ház megvételét, amelyet aztán úrmódon átépíttetett és a porta végébe nagyszerű lovardát és paripastállót emeltetett. Ez a palota, mely nem egyszer látta vendégül József nádort és István főherceget, 1832-ig tartotta meg a régi formáját.

Gróf Károlyi György, a Magyar Tudós Társaság egyik alapítója és első elnöke építtette át a palotát. Pollack Mihály, a Nemzeti Múzeum híres építészének tervei szerint épült meg az új Károlyi-palota, amelynek külseje máig alig változott. 1832-ben kezdték az építést és csak 1840-ben fejezték be a munkát. Mikor György gróf 1836-ban feleségül vette Zichy Karolina grófnőt. Batthyány Lajosné nővérét, az új palotán még erősen dolgoztak, úgyhogy mikor a gróf Csurgóról Pestre hozta a fiatal aszszonyt, ideiglenesen egy üllőüti kis földszintes házban húzódtak meg. 1837-ben aztán Párizsban töltötte a telet a fiatal grófi pár és akkor vásárolta össze a palota díszítéséhez szükséges selyemszöveteket és bútorokat. 1838-ban az építést megakasztotta a nagy árvíz, úgyhogy idő kellett hozzá, míg a palotát ismét rendbehozták s 1841-ben megtarthatták a nagyszerű házavató ünnepet. Egykorú feljegyzések szerint a palota építése összesen 1,240.000 váltóforintjába került a grófnak, a mi mai pénzben 1,151.000 pengőt tesz ki. 13,800 osztrák értékű forintot költöttek a belső berendezésre. Az is érdekes, hogy az akkor még ifjú Ybl Miklós is ott dolgozott a palota építésénél.

Az empire-stílusban épült egyemeletes palota kívülről nem árulta el azt a fényt és kényelmet, mely belül lakozott. A földszinten hetvenhét helyiség van. Itt voltak a cseléd-szobák, a ruhatárak, a konyhahelyiségek, az ezüstkamara, a levéltár, a kettős istálló

Közp. nyomt.

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Oszályozás

Tárgy

4283

Hely

Károlyi palota

Idő

"1928"

Személy

Szerző:

P. Pászor

Cim:

Eladó a Károlyi-palota

Forrás:

Magyar Történelm

(Hely)

Bp

(Idő)

1928. 4. 14.

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

12 lóra és a kocsiszínek. A 2500 négyszögöl területű díszkerttől vasrács választotta el a palota tágas udvarát. A földszintről az emeletre — írja Eble Gábor — öt kölépcső visz föl. A mozaikkal burkolt nagy lépcsőházban vörösmárványból való a háromágazatú fölépcső. Az első emeleten van a kilenc szalón. Közülök hétnek az ablaka az Egyetem utcára szolgál. A hatalmas díszterem és a fogadóterem falai aranylécezzel díszített fehér márványból valók. A többi terem falát vörös és zöld selyem borítja. Itt van a könyvtárterem, a zöld selyemkárpittal borított képtár. A képtárból jutni az aranyozott tölgyfamennyezetű kápolnába, melynek falait szintén zöld selyem fedi. Az első emeleten különben 83 szoba és egyéb helyiség van. Hosszú ideig lakott a palota jobbszárnyában özvegy gróf *Károlyi Györgyné Zichy Karolina*, míg a palota többi részét özvegy gróf *Károlyi Gyuláné Pálffy Geraldine* és gyermekei lakták. Ezek a fényes, nagyúri termek látták gyakori vendégül a negyvenes esztendőkből Magyarország mágnásvilágát: *Széchenyi Istvánt*, *Batthyány Kázmért*, *Wesselényi Miklóst* és a többieket. Sűrűn keresték fel *Károlyi György* barátságos hajlékát Magyarország főurai. Nagy estélyek, fényes bálók, fontos politikai megbeszélések színhelye volt ez a palota és igazán el lehet mondani, hogy innen indult ki Magyarország renesszánsza. Itt, ezekben a piros és zöld selyemmel borított falak között beszéltek meg a nagy politikai eseményeket és a nagy politikai terveket.

A szabadságharc leveretése után szomorú idők következtek a *Károlyi-palotára* is. Itt, ezekben a gyönyörű termekben fogták el gróf *Batthyány Kázmért*, a palotába pedig *Jellasich* költözködött be. Csupán a grófnő lakosztályát és szalónját hagyta meg a grófi családnak. Később a grófnő is otthagyta a palotát s akkor *Haynau* tábornoszernagy vette át az impériumot a palotán. Még ma is őrzik azt az íróasztalt, amelyen *Haynau* a halálos ítéletek százait aláírta.

A *Károlyiak* közül gróf *Károlyi Mihály* volt az utolsó gazdája a palotának, amelyet már jó idő óta *Térffy* volt miniszter, zárgondnok kezel. A hitbizományi zárgondnokság a kincstári jogügyi igazgatósággal egyetértően most mobilizálni akarja a hitbizományi vagyont és értékesíteni akarja a *Károlyi-palotát*. Ép ezért az igazságügyminiszter előzetes felhatalmazása alapján a palotát 5 millió pengőért felajánlották a fővárosnak.

Pápaszem